



RE KOMMUNE

ny og varm

Rådgivningstjenesten

Prosjektrapport 2006

Etter skoletid



Kirkevoll gård, 3175 Ramnes tlf. 995 27 423

Re kommune, Rådgivningstjenesten, Regt. 2, Revetal, 33 06 16 00

Innhold

Forord	s. 3
1. Bakgrunn for prosjektet	s. 4
1.1. Forankring	
1.2. Organisering	s. 5
1.3. Arbeidet i prosjektgruppa	
2. Mål	
2.1. Målsetting med prosjektet	
2.2. Målgruppe	s. 6
2.3. Rekruttering til Etter Skoletid	
3. Innhold i Etter Skoletid	
3.1 Start på dagen	s. 7
3.2 Utsagn fra barna	
3.3 Favorittmat	
3.4 Erfaring med dyra	
3.5 Andre aktiviteter på ukedagene	s. 8
3.6 Etter Skoletid rommet	
4. Erfaringer	s. 9
4.1. Henting og kontakt med foreldrene	
4.2. Veiledning	
4.3. Helgene	
5. Resultater i forhold til målsettinger	s. 10
5.1. Søknad/inntak	
5.2. Målsettinger	
5.3. Mat og måltider	s. 11
5.4. Aktivitetene og dyr	
5.5. Målgruppe	
5.6. Forebyggende effekt	s. 12
5.7. Miljøarbeider uttaler	
5.8. Besøk fra andre kommuner og fylkesmannsembete	s. 13
6. Oppsummering	
6.1. Suksesskriterier	
6.2. Utfordringer	
6.3. Sluttkommentar	
7. Evaluering av Etter skoletid. En rapport utarbeidet av Kristine W. Jacobsen	



Forord

Prosjektarbeid kan være en stor belastning ved siden av ordinær drift. Når det gjelder Etter skoletid så har det vært et prosjekt fra dag en som har fått medarbeidere til å svinge sammen så den beste jazz artist ville vært misunnelig.

Da vi ble utfordret av Fylkesmannen til å bringe Grønn omsorg inn i en ny fase i Re kommune var det enighet om at vi nå ønsket å gi et tilbud til barn med gården som ramme. Allerede etter tre møter i prosjektgruppa var beskrivelser på plass, møter med aktuelle bønder gjennomført og annonse på ledig stilling lyst ut. De første deltagerne begynte høsten 2003 og til i dag har over 20 barn hatt et løpende tilbud på Kirkevoll gård.

Etter skoletid er et gratis og et forebyggende tilbud for barn i kommunen som sliter litt i sin tilværelse på en eller annen måte. Prosjektet har også vekket oppmerksomhet over hele landet og det har vært besøk fra Troms i nord til våre svenske naboer over kjølen.

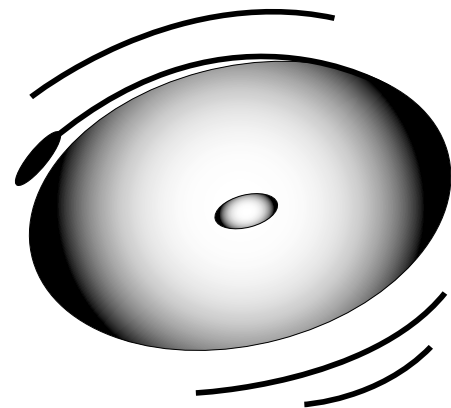
Familien Andvik sammen med midler fra fylkesmannen i Vestfold har gjort det mulig å få til dette prosjektet, samt at politikerne i Re har sett verdien i tiltaket og viderefører tilbudet i kommende økonomiplan.

Barneombudet utfordret undertegnede i september til å beskrive metoden, så skulle barneombudet dra på turne å fortelle om tiltaket. Her kommer rapporten og evalueringen, stafettpinnen går nå videre til barneombudet. Jeg håper at mange barn kan få "Etter skoletid" tilbud rundt om i hele landet.

En takk til prosjektgruppa som har gjort det enkelt og morsomt å være prosjektleder, og en spesielt stor takk til Anne Andvik og hennes familie, Per Asbjørn, Maren, Ingrid og Torbjørn

Elisabeth Skjæveland Paulsen
Virksomhetsleder/Prosjektleder

Etter skoletid



RAPPORT MIDTVEIS I PROSJEKTPERIODEN HØST 2005

1. Bakgrunn for prosjektet

Rapporten er basert på loggføring, referater, egenobservasjoner og tilbakemeldinger fra samarbeidspartnere, barn og foreldre. Prosjektet har dessverre ikke hatt midler til å kunne kjøpe inn ekstern evaluering, men har fått en 3 års student ved sosialhøgskolen i Oslo til å foreta en evaluering av tiltaket gjennom intervjuer av alle deltagere og foreldre høsten 2005.

Prosjektet kom i stand etter et initiativ fra fylkesmannen i Vestfold. Det var ønske om å videreføre og videreutvikle metoden som var etablert gjennom Grønn omsorg. Re kommune hadde et ønske om å utvikle et forebyggende prosjekt som hadde barn som målgruppe. Det ble i samarbeide med Horten kommune ved prosjektleder Karl Asbjørn Lille søkt om prosjektmidler til videreutvikling av Grønn omsorg. Horten kommune driver et prosjekt som har personer med demens som målgruppe.

Re kommune driver i tillegg til Etter skoletid en annen Grønn omsorgs gård, Dahl som gir tilbud til personer med psykiske lidelser.

Utgangspunktet var at prosjektet skulle være med på å sikre videreføring av Grønn omsorg i Vestfold, men også skulle være en del av utvikling og nyskaping i form av metodeutvikling og modernisering av kommunen.

Etter skoletid har en prosjektperiode på 3 år. Prosjektet startet opp i oktober 2003. Prosjektet har fått økonomisk støtte fra Fylkesmannen via skjønnsmidler med kr. 750 000,- for perioden juni 03 til høst 05.

1.1. Forankring

- Politisk
Det foreligger politisk vedtak i Helse og sosialstyret datert 5.3.03 samt vedtak i kommunestyret datert 11.3.03.
Vedtaket lyder:
- Re kommune starter nytt prosjekt "Etter skoletid" innen grønn omsorg
- Målgruppen for prosjektet er barn og unge med ulike problemstillinger
- Prosjektet finansieres med tilskudd fra fylkesmannen
- Administrativt



Prosjektet er underlagt Rådgivningstjenesten og virksomhetsleder/prosjektleder er nærmeste overordnede for miljøarbeider. Det er etablert en arbeidsgruppe hvor kommunalsjef Jorunn Gran (sluttet i kommunen høsten 2004) fra vår 2005 kommunalsjef Mette Halvorsen, konsulent fra landbrukskontoret Jan Tore Foss, barnevernsleder Anna Marie Frost, sosialleder Anne May Wold og virksomhetsleder Rådgivningstjenesten Elisabeth S. Paulsen har deltatt.



1.2. Organisering

Prosjektarbeider: Anne A. Andvik
Prosjektsted: Kirkevold Gård
Prosjektleder: Elisabeth S. Paulsen, virksomhetsleder Rådgivningstjenesten
Prosjektgruppe: Jorunn Gran kommunalsjef/
Mette Halvorsen, Jan Tore Foss konsulent landbruk, Anna Marie Frost barnevernsleder, Anne May Wold. sos. l.
I tillegg har fylkesmannen vært representert i forarbeidene ved Irene Pande den første perioden siden Lisbeth Haugan.

1.3. Arbeidet i prosjektgruppa

Prosjektgruppa startet opp sitt arbeide i januar 2003 og hadde en intensiv periode fram til april med flere korte og effektive møter hvor rammer for innhold og metode ble klarlagt. Saken ble politisk behandlet i starten av prosjektet 5.3.03.

7.4.03 ble det invitert til åpent møte for interesserte gårdbrukere på Samfunnshuset. Det var 13 gårdbrukere til stede på dette møtet samt at fylkesmannen var representert via Landbruksavdelingen. I forkant var det også satt inn annonser i lokalavisa og informasjon via de kanaler fylkesmannen har opp mot bønder i kommunen.

Fylkesmannen hadde et ønske om at Horten og Re søkte prosjektmidler sammen, slik at det i løpet av juni 2003 var et samarbeide mellom prosjektleder i Horten og Re hvor det ble søkt prosjektmidler sammen. Det har vært noe kontakt underveis mellom prosjektlederne, men de to prosjektene er så ulike i innhold at det ikke har vært metodeutveksling mellom de to miljøarbeiderne.

I forbindelse med ansettelsesprosessen var det prosjektleder og Jan Tore Foss fra kommunens landbrukskontor som foretok intervjuer. Intervjuene ble foretatt på de respektive gårdene.

Etter at tiltaket kom i gang har det vært to møter i hele arbeidsgruppa. Det ble opprettet et inntaksutvalg med prosjektleder, miljøarbeider, barnevernsleder og sosialleder som har behandlet søknader om plass. I tillegg har vi fått anbefalinger fra den enkelte skole.

I tillegg har det vært mange møter og løpende kontakt mellom prosjektleder og miljøarbeider.

2. Mål

2.1. Målsetting med prosjektet

Etter skoletid er et sekundærforebyggende/ tertiærforebyggende tiltak rettet mot barn og unge i Re kommune som er i en risikogruppe uten at det er omfattende andre tiltak inne. Vi ønsker:

- - Gi det enkelte barnet mestringsopplevelser
Gi det enkelte barnet et tilbud om trygghet, omsorg, voksenkontakt, kontakt med dyr, god mat, lek og
 - samhörighet til ei gruppe
 - Integrering av flyktningbarn
 - Fokus på søsken av funksjonshemmede barn
- Målsetting er å redusere/forhindre barnevernssaker

2.2. Målgruppe

“Etter skoletid” er ikke et vanlig fritidstilbud. Tilbudet er rettet mot barn og unge fra 1. til 7. klasse som har et ekstra behov. Barn som “sliter litt” uten at det nødvendigvis er andre tiltak i regi av kommunen eller andre instanser. Tiltaket skal være forebyggende og ha fokus på å gi den enkelte deltaker nye mestringsopplevelser og personlig utvikling.

- Barn som sliter i hverdagen og som kan ha nytte av tiltaket
- Søsken av funksjonshemmede barn
- Barn som har kronisk syke foreldre som alvorlig sykdom eller psykisk sykdom
- Barn med flyktningbakgrunn



2.3. Rekruttering til “Etter skoletid”

I oppstart av prosjektet reiste miljøarbeider og prosjektleder rundt på alle skoler i Re kommune og orienterte om prosjektet. Etter skoletid har rekruttert deltagere via skolene. Det er lærer i den enkelte klasse som på bakgrunn av kunnskap om den enkelte eleven, samt informasjon om prosjektet har anbefalt foreldre å søke om plass i prosjektet. Søknadene har vært på egen informasjonsbrosjyre som skolen har delt ut og tatt imot fra den enkelte familie. Søknaden har vært behandlet i Rådgivningstjenesten sammen med miljøarbeider.

For skoleåret 2003/2004 mottok vi søknad fra 12 barn hvor alle fikk tilbud om plass. I skoleåret 2004/2005 har vi mottatt søknad fra 22 barn som har fått tilbud delvis i uken og delvis i helger. Det har vært dialog med skolene underveis slik at det ikke har vært søkere som har fått avslag, samt at plasser som har blitt ledige når barn har sluttet i løpet av året har blitt fylt opp. Etter drift i ca ½ år fant vi ut at en gruppe på 4 barn hver dag var den ideelle gruppa. Dette innebærer at det er plass til 12 barn på ukedager samt 10 barn i helger. Etter første driftsår justerte vi helgetilbudet ved å ansatte en støttekontakt i tillegg til miljøarbeider. Dette for å kunne ta imot flere barn i helgene og for å kunne gjøre andre aktiviteter i tillegg til de som er på gården.

Høsten 2005 har det vært større pågang om plass. Det har kommet inn søknad fra 17 barn slik at prosjektet har satt 5 barn på venteliste.

3. Innholdet i “Etter skoletid”

Tilbudet har vært 3 dager i uken samt en helg pr. måned. Første driftsår ble alle barna hentet på sine respektive skole/SFO eller hjemme kl. 14.00. Det er miljøarbeider som henter alle deltagerne. Det er foreldre som henter barnet ved slutt kl.19.00.

Skoleåret 2003-2004 startet vi kl. 14.30 på gården etter å ha henta barna. Erfaring fra første året var at de yngste barna fra 1-3. klasse var veldig slitne når klokka var 18.00 slik at siste time ble noe “tung” for flere av barna. Dette har ført til at vi i 2004/2005 har endret tid på en dag hvor de blir hentet kl. 12.00 på skole (etter skoleslutt) og er på gården til kl. 17.30. Erfaringen til miljøarbeider er at disse dagene hvor barna er på gården fra 12 til 17.30 er de som fungerer aller best i forhold til at barna har overskudd til aktiviteter spesielt på vinterhalvåret, sommerhalvåret er aktiviteten større på ettermiddagen/tidlig kveld. Det er umulig å få til dette tidspunktet for alle deltagerne da de eldste har lengre skoledag.

Dette har delvis vært videreført høsten 2005, hvor det er forsøkt å hente barna så fort de er ferdig på skolen, slik at de tre dagene har noe ulik tid på start og slutt.

3.1. Start på dagen

Etter at barna er hentet på skolen starter de på gården med frilek og stell/kos med dyra. Så blir det matlaging, de som ønsker å delta i selve matlagingen gjør det, det er alltid noen av barna som vil det. Å dekke på bordet går på omgang blant barna.

Erfaringer som er gjort, er som vi antok før prosjektstart at måltidet vil være høydepunktet. Barna gir uttrykk for at det er hyggelig å sitte sammen. Det vil si at det er 4 barn fra prosjektet og familien Andviks egne medlemmer, tre barn og to voksne, da blir det 9 til bords. Det legges vekt på at bordet skal være dekket pent, og det brukes blomster, lys osv. Barna har lært å dekke på bordet og flere av barna har lite erfaring med å spise med kniv og gaffel - de er vant med håndmat. Det er også flere av barna som ikke er vant til å få et varmt måltid hver dag.



3.2. Utsagn far barna

- "Anne du lager verdens beste mat".
- "Hva skal vi ha til middag" –
(første spørsmål hver dag- gjelder alle)
- "Vi har aldri poteter"
- "Du er rik du Anne- du har så mye blomster."

3.3. Favorittmat:

- Kjøttkaker, brun saus og kålstuing, tomatsuppe og pannekaker og kjøttpudding
- Dessert: Villing (havregryn kokt i melk med sukker, rosiner og kanel) og is
- Vafler er favorittmat når det skal være kos.

3.4. Erfaring med dyra.

Noen av barna er veldig opptatt av hestene og vil gjerne bruke disse både til å ri og stelle. Litt jentesyssel. Karla og Knerten er Shetlandsponnier som passer godt for de minste barna. I tillegg til ponniene er det 3 katter, 9 kaniner og en hund. I tillegg er hovedproduksjonen på gården gris med 2100 gris pr. år og poteter.

Det viser seg at stell og kos med dyra er mest populært den første tiden på gården slik at aktiviteten rundt disse avtar noe. Mens kattene er med i barnas lek hele året. Det er gjort erfaringer med barn som har hatt minimal kontakt med dyr og som ikke har tort å nærme seg dyra i starten, men som etter hvert både kan kose og stelle dyra, og som selv opplever det som noe stort å kunne/tørre det. Barna har lært seg hvordan de skal nærme seg dyra på en god måte.



3.5. Andre aktiviteter på ukedagene

Faste aktiviteter har vært middagslaging, kos og stell med dyra. Andre ting som det har vært stor interesse for er: lego, brettspill, fotball, sykling, snøhytte bygging, smykkeperling, baking, sandkasseleking, utkleddning, tegne/male og dans. Det er kjøpt inn klatre stativ/sklie/huske som brukes mye. Samt at de har tilgang til en lekestue som er på gården.

Det er sådd blomster og grønnsaker som barna følger fra start til endelig resultat. Det er solsikkekonkurranse – hvem får årets høyeste solsikke?

Aktivitetene foregår mye ute. Mange av barna har behov for å få innspill på hvordan de skal leke ute. Erfaringer som er gjort er at mange av barna er passive og sitter mye foran Tv og data hjemme. Etter skoletid har tilgang til TV inne i hovedhuset, men det brukes lite. Kun noen ganger på vinteren med barne-tv. Ellers så har vi valgt å unngå TV og PC spill. Dette er heller ikke etterspurt av barna.

Mange av barna har dårlig med klær, og/eller er våte når de kommer til Etter skoletid. Vi har derfor kjøpt inn varmedresser/utedresser til bruk på gården. Noen av barna har med sine egne og har eget skiftetøy. Ellers så har vi skaffet brukt barnetøy og sko som er delt ut, og som brukes som skift på gården. Aktiviteter ute er topp så lenge de er riktig utstyrt og ikke fryser.

“Når vi baker eller steker vafler, tenner vi stearinlys og sitter i stua eller rommet, da er det høytidstund.”

Det enkle er det beste, dagen bestemmes for det meste av barna og været. Det legges opp til at barna kan komme med innspill på aktiviteter og at dagen kan tilpasses til en viss grad når det gjelder dagsform og vær. Flere av barna har behov for å være litt i ro, de er slitne etter skoledagen og har en hverdag som er slitsom generelt. Det viktigste er å la frileken gå sin gang, og at miljøarbeider er til stede med barna. I tillegg har vi valgt ut noen leker som legger opp til at barna kan gjøre ting flere sammen, som lego, spill og musikk, det er kjøpt inn egen cd-spiller og noe musikk.

3.6. “Etter skoletid rommet”

I starten av prosjektperioden var det tenkt at barna skulle være en del av familien å bruke hovedhuset. Det viste seg fort at det var behov for et eget rom som var barnas base, samt at barna som tilhører familien fikk en uforholdsmessig stor belastning når de måtte inkludere så mange forskjellige barn tett inn på seg i eget rom og i stue, også i forhold til deres leker som det var vanskelig å skille ut for deltagerne i prosjektet. Det ble satt opp regler fra første dag om hvor i huset barna i prosjektet kunne bevege seg, slik at 2. etg i hovedhuset var “privat”.

Stallen ble bygd om til rom for prosjektet og har fungert som base siden våren 2004. Rommet ble høytidelig åpnet av assisterende fylkesmann Bjørn Strandli.

Rommet har vært vesentlig for at prosjektet skulle lykkes. Rommet gir signal til nabobarn at nå er Anne på jobb samt at egne barn også får skille mellom mamma og jobb. Det er en utfordring å dele mamma med mange andre barn, det er behov for å snakke med egne barn om dette. Og det tar tid å tilpasse seg nye forhold. Det har gått seg til fint etter hvert, og det er utarbeidet ulike rutiner i familien slik at alle blir ivaretatt.



4. Erfaringer.

Etter drift i 2 år har vi gjort erfaringer med at det er viktig å sette sammen riktig gruppe av barn. Det må være sam-hørighet i alder for å kunne tilrettelegge for aktiviteter på samme nivå. Det er behov for å fordele mellom kjønn, slik at ikke en gutt eller jente blir alene med bare motsatt kjønn. Det er tatt høyde for å effektivisere henting ved å ha barn fra samme skole eller nærliggende skole samme dag.

Vi har hatt deltagere fra 4 av kommunens 5 barneskoler. Det har ikke vært noen søknader fra Fon oppvekstsenter. Det er også viktig at barna er klare når de skal hentes. Det har vært vanskelig å finne barn og klær spesielt når de er på SFO. Det er behov for avtale med SFO slik at de kan bistå når barna blir hentet. Etter 1 års drift fungerer dette nå godt. Det er fin dialog med SFO personalet som

følger opp at barnet er klart når miljøarbeider kommer og henter.

Henting hjemme har vært noe varierende. Noen gir ikke beskjed om at de ikke kan være med denne dagen slik at det blir en del bomturer. En del foreldre har ikke vært flinke nok til å motivere barna til å dra ut på "Etter skoletid" når de har begynt med pc-spill og Tv hjemme. En del barn har ikke fått beskjed om at det er dagen for "Etter skoletid" fra sine foreldre, slik at de ikke er motivert/innstilt på denne aktiviteten. Men de fleste blir med allikevel etter litt overtaling. Erfaring fra 1. år har gjort at vi har justert henting slik at de fleste hentes på skolen og det er gjort klare avtaler med foreldre og skole/SFO.



4.1. Henting- kontakt med foreldre

Henting er det foreldrene som skal gjøre, noen unntak på dette har det vært behov for, men stort sett fungerer det. Hentetidspunktet er viktig for miljøarbeider fordi det er da miljøarbeider treffer foreldrene. Her blir informasjon utvekslet samt at foreldrene får innspill i hva barna deres har vært med på i løpet av ettermiddagen.

I oppstart og avslutningsfasen inviteres hver gruppe med foreldre på samling på gården. Mange foreldre har kommet tidlig og har et ønske om å prate mye med miljøarbeider. Det har vært behov for å styre dette, da det til tider har tatt for mye av tiden. Det er et uttrykk for at den voksne også har et behov for kontakt. I år forsøkte vi med felles avslutningsfest for alle barn og voksne på en lørdag. Noen foreldre uteble fra dette, men de som kom var veldig fornøyd. Det synes også å være et behov for foreldrene å ha kontakt med hverandre slik at det i kommende år vil legges inn to samlinger som foreldre kan komme mot slutten av dagen på kaffe og kaker som barna har lagd.

4.2. Veiledning

Det viste seg tidlig at det var behov for jevnlig veiledning av miljøarbeider. Det har vært lagt opp til månedlig veiledning med fagansvarlig på sosialavdelingen i Rådgivningstjenesten. Dette har vært viktig for miljøarbeider, som gir uttrykk for at det har vært alfa og omega for prosjektet. Det er mange barn som har komplekse problemstillinger rundt seg som det er behov for faglig veiledning i forhold til å håndtere. Veiledning må være forutsigbar og jevnlig. Det har også vært behov for å ha en dialog med barnevernet i forhold til bekymrings-

meldinger. Det er sendt tre meldinger til barnevernet. Det har også vært kontakt med PPT.

4.3. Helgene

Første driftsår var det to barn på lørdag og to på søndag. De barna som fikk tilbud første året viste det seg hadde egentlig ikke "behov" for tilbudet, fordi familien hadde egne aktiviteter i helgen slik at de ofte uteble. En del uteble også uten å gi beskjed til tross for påminnelser noen dager i forveien, og gjentatte oppfordringer. Transport og mangelfull planlegging i det enkelte hjem er sannsynligvis årsaken.

I driftsår 2 valgte vi derfor å legge om helgene helt. Vi inngikk i samarbeide med barnevernet og flyktningkontoret slik at barn som er rekruttert i 2004/2005 har vært henvist fra disse instansene. Helgene har også blitt omgjort til mer rendyrket tiltak for en gruppe som har et definert behov. Det ble ansatt en støttekontakt i tillegg til miljøarbeider slik at det var mulig å tilby flere barn av gangen et tilbud. Dette har vist seg å være mer moro for barna, og det har ført til at det er mulig å reise litt mer på tur, gå på kino osv. Våren 2005 har det vært opp til 10 barn som har fått et tilbud en helg pr. måned. Erfaring fra dette arbeidet er at det også er behov å hente barna om morgenen fordi familiene ikke greier å følge opp/komme seg opp til tida. Vi starter kl. 10 og slutter kl. 15.00.

Helgene har vært spesielt godt tilbud for flyktningbarna som har deltatt. Flyktningfamilien er flinke til å stille opp. Tilbudet er videreført i samarbeide med barnevernet og flyktningkontoret høsten 2005 med justering i forhold til henting.



5. Resultat i forhold til målsettinger

5.1. Søknad/inntak

Søknad via skolene har fungert greit. Det innebærer imidlertid at miljøarbeider må ut på alle barneskolene å informere om prosjektet på et personalmøte. Det er lagt opp til at det er den enkelte lærer som ser an eleven og finner fram til barn som kan ha nytte av prosjektet. Det var noe tregt å komme i gang høst 2004 fordi det drøydte med søknader. Vi legger derfor opp til at barn kan søke våren før, og det er foretatt en informasjonsrunde på alle skolene i løpet av mai/juni måned. Brosjyre med søknadsskjema leveres på skole som sender til Rådgivningstjenesten til prosjektleder. Dette har fungert greit. De to første årene har vært fylt opp med det antall deltagere det er kapasitet til å ta imot. Høsten 2005 har vi imidlertid satt 5 barn på venteliste i tillegg til at tilbudet har vært etterspurt av flere som ikke har søkt da de har fått informasjon om at det er fullt. I tillegg er det ansatt støttekontakt en helg i måneden for å kunne ta med flere barn i helgetilbudet og for at det skulle være mulig å dra på tur.

Når barna blir spurt om hvordan de fikk greie på tilbudet sier de at de fikk dette via skolen, det var ønsket vårt at skolen kunne være arenaen som formidlet tilbudet for at det ikke skulle virke stigmatiserende.

Vi ser av evalueringsrapporten at skolene ønsker en liste over hvilke barn som er deltagere i prosjektet. Vi vil gi denne informasjonen til skolene som har deltagere i prosjektet. Rektor skal være informert, men det er tydelig behov for å nå lenger ut i systemet på skolen. Vi bør finne fram til en måte å gjøre dette på i samarbeide med skolen

5.2. Erfaringer ved målsettingene våre

Søknader om deltakelse bør ut før skoleslutt for å komme tidlig i gang med tilbudet ved skolestart i august. Dette fordi det er mange aktiviteter på gården om høsten som barna liker å delta på, og at en oppnår at tilbudet følger skoleåret.

For de aller minste, og for de som har vært på SFO tidligere på dagen, er kl. 19.00 i seneste laget å avslutte aktivitetene. Kanskje vi kan starte tidligere på dagen hvis barna har kort dag på skolen. Dette har vært gjort i skoleåret 2004/2005 da skolen har hatt felles tidlig slutt en dag i uken.

Antall ganger skoleåret 2003-2004 :

Tirsdag 26 ganger
Onsdag 26 "
Torsdag 29
Helg 6 "(men stort sett bare lørdager.)

Antall ganger skoleåret 2004-2005:

Mandag 32
Tirsdager 32
Onsdag 30
Helg 10

Tiltaket er såbart når det er en ansatt. Det er behov for å finne fram til en løsning hvor det er mulig å ha en vikar. Det har det vært jobbet noe med. Det kreves spesielle personer som kan gå inn som vikar da dette er tett på familien på gården. Dette har gjort det til en ekstra utfordring som vi enda ikke har fått en god løsning på. Det har ikke vært mye behov for vikar pga av sykdom slik at det i prosjektperioden ikke har vært et stort problem. Men det bør utvikles en beredskapsplan i forhold til dette. Det har våren 2005 vært et samarbeide med kommunens arbeidstreningsprosjekt SoMi. Hvor det har vært en person på arbeidstrening i Etter skoletid en dag i uken. Dette kan videreutvikles også i forhold til gården for øvrig.

5.4. Aktiviteten og dyr

Aktivitetene har fungert slik vi hadde ønske om. Noe mindre tilknytning til dyra på gården etter den første perioden med å oppdage dyra enn det vi hadde trodd. Det vurderes om det skal kjøpes inn en større ridehest enn de som er der i dag. For øvrig er det viktig å holde på med aktiviteter som fører til samhandling slik at barna utvikler egne sosiale ferdigheter. Noe vi synes at vi har lyktes med ved spill, utearealet, felles matlaging/vaffelsteking og hobbyaktiviteter som passer for mange av gangen. Mange av barna har også lært seg å håndtere dyr og lært seg til å tørre å ha kontakt med dyr. Vi observerer at det enkelte barnet viser utvikling i form av deltagelse og mer trygghet i gruppa.



5.3. Mat og måltider

Vi har sett på måltidet og aktiviteter rundt dette som en viktig del av oppholdet på Etter Skoletid. Her får barna foruten et godt måltid, opplæring i enkel matlaging, sosial trening, det å kunne rydde opp etter seg og det å skape rutiner som gjentar seg. Utsagnene fra barna viser at dette også er viktig for barna som deltar. Når det gjelder flyktningbarna og annen type mat så løser dette seg ved at vi legger om menyen og tar hensyn til at noen ikke spiser svinekjøtt. Flyktningbarna spiser også det som serveres, men det tas hensyn til bla at muslimer ikke spiser svinekjøtt.

Evalueringsrapporten viser også at maten er viktig både for ungene og for foreldrene.

5.5. Vurdering av målgruppa

"Etter Skoletid" er tenkt som et rent forebyggende tiltak. Det er helt gratis for de som deltar i prosjektet. Det er skolen som har rekruttert de fleste deltagerne i tillegg til barnevernet og flyktningkontoret. Det er lagt opp til at målgruppen ikke skal være de barna som har de tyngste problemene, men heller de som er i risikograppa. Vi har til dels lyktes med dette, men det er avdekket situasjoner som har ført til at det er behov for å sende en bekymringsmelding til barnevernet. Barnevernets barn har i hovedsak vært rekruttert til helgetilbudet, men noen av deltagerne i uken har også tiltak fra barnevernet, men ikke søkt inn på Etter skoletid fra barnevernet, men fra skolen.

Flyktningbarna er kanskje den målgruppen som tiltaket er "innertier" for. De er flinke til å stille og har god nytte av de aktiviteter som er. Flyktningbarna er i grupper sammen med etnisk norske barn. Flere av barna i prosjektet har blitt venner og venninner på bakgrunn av prosjektet. De har også fått innsikt i andre fritidstilbud både via Etter Skoletid og via de andre deltagerne.

5.6. Forebyggende effekt og metodeutvikling

Det er vanskelig å måle hvor vidt tiltaket har en forebyggende effekt. Vi har i løpet av høsten 2005 brukt en student til å foreta en kvalitativ undersøkelse ved å intervju de som har fått tilbudet til nå.

Når det gjelder metodeutvikling og evaluering ble det tidlig i prosjektet bestemt at vi ikke hadde mulighet til å bruke mye midler på å kjøpe dyre rapporter, slik at vi la opp til en egenvurdering og loggføring hver dag i prosjektperioden slik at det er mulig å gå inn i dette materialet siden.

Vi vurderer at Etter Skoletid er et godt tilbud slik vi ser det fremstå i dag. Dette underbygges også av den undersøkelsen som er gjort av Kristine Jacobsen.

Det er søkere og barn som har vært med tidligere som ønsker å fortsette. Vi ser at de barna som har vært med i to sesonger utvikler seg og mestrer nye ting. Mange av deltagerne har bare denne aktiviteten som tilbud på fritiden sin. Mange har forsøkt å være med i andre fritidsaktiviteter men ikke greid å følge opp. I Etter Skoletid blir barna hentet på skolen slik at det er kontinuitet. I tillegg er tilbudet gratis, noe som er to viktige suksess kriterier. Vi når en gruppe barn som lever i risikozonen.

Evalueringen av prosjektet viser også noe som vi har vært klar over hele tiden at metoden "grønn omsorg" er en sårbar metodikk. Det bygges opp et tiltak rundt en person og en gård. Familien Andvik med all sitt engasjement og glød er en viktig kilde til at dette går godt.

Vi har jobbet mye med måter å gjøre prosjektet mindre sårbart. Siden prosjektet er nært knyttet til den private arenaen er det også vanskelig å hente inn vikarer eller ansette nye medarbeidere. Vi er i en dialog med Anne Andvik rundt dette. Vi ser at helgene fungerer godt med en person til stede, men da er ikke tilbudet i samme grad bundet opp til å være på gården. Dette er en utfordring det må jobbes videre med. Til tross for disse utfordringene har vi tro på at metoden er liv laga.

Etter Skoletid er nå lagt inn som ordinært tilbud fra høsten 2006 i kommunenes økonomiplan.



5.7. Miljøarbeider uttaler

Jeg syntes at dette har vært et spennende år, mange flotte opplevelser og erfaringer.

Utfordringene har vært store i forhold til min egen familie og omverdenen. Det er mange følelser som kommer frem når huset fylles av mange "Etter Skoletid" barn. Plutselig må mamma deles med andre og huset vårt er ikke så privat lenger. Jeg ser også utfordringen med å ha to jobber hjemme. De er vanskelig å holde adskilt fordi vi bor på en gård. Det er stor aktivitet der hele dagen og ting må gjøres til rett tid. I stedet for å se på dette som et problem velger jeg å se på dette som en del av "Etter Skoletid"-tilbudet. Det er jo moro og ta imot 80 griser, vise naboen den nye kaninen, sortere poteter sammen med polakkene (må til og med snakke engelsk), se på den store kraftförbilen, kanskje få lov til å sitte i den også, her er det mange muligheter.

Etter at vi fikk ordnet det nye rommet vårt i "gamle stallen", har det blitt enklere for alle parter. Når jeg er der, er jeg på jobb. Egne barn, naboer o.l skjønner det. Vi har tingene til etter skoletid der, klær leker m.m. Dette er vår lille "hule" som ungene er både stolte av og stortrives i. Rommet ble kostbart men helt nødvendig for prosjektet.

Jeg har hatt veiledning en gang i måneden, som har vært til stor hjelp. Det er mange ting man vurderer og er litt usikker på. Jeg føler at dette er kjempeviktig siden jeg er alene i jobben, og trenger andres ideer og synspunkter. Hvor ofte det bør være, kommer an på hva slags unger og grupper man har.

Jeg gleder meg til å sette i gang igjen i høst. Jeg mener og kunne si at jeg ser forandringer på de fleste barna jeg har hatt i de to årene som har gått. Det gjør noe med barna når de får "plass rundt seg" og gode måltider sammen med andre. Jeg har også fått veldig gode tilbakemeldinger fra foreldrene.



5.8. Besøk fra andre kommuner

Det har vært mange besøk på gården i løpet av prosjektperioden. For uten flere besøk fra ulike virksomheter innen kommunen og besøk fra barneskolen, SFO, barnehage samt elever ved ungdomsskolen som har skrevet oppgave om Etter Skoletid, har vi hatt mye fint besøk fra mange steder i Norge. Vi har hatt besøk fra; Grung kommune i Nord Trøndelag sammen med representanter fra fylkesmannen, Lenvik i Troms kommune sammen med representanter fra fylkesmannen, Hedmark fylkeskommune, Oslo, Akershus, Oppland og en delegasjon fra Sverige. Vi har også hatt besøk fra barneombudet i september 05.



6. Oppsummering

6.1. Suksesskriterier:

- Skolen rekrutterer deltagere sammen med foreldrene
- At barna blir hentet på skolen
- At tilbudet er gratis
- Mat, middag og alt rundt dette
- Eget rom for prosjektet
- Små grupper
- Egnet vertsfamilie
- Tilbudet passer godt til de yngste barna (mellom 6 og 12 år)
- God veiledning

6.2. utfordringer

- Sårbarhet ved sykdom
- Sårbarhet ved å være alene med mange barn som har ekstra behov
- Grenseoppgaver mellom barnevern og forebyggende barnevern
- Få foreldre mer på banen (noen av foreldrene)
- Å sikre framtidig drift av prosjektet som ordinært tiltak- er nå lagt inn i økonomiplanen slik at vi håper at det ikke blir en utfordring.
- Gi et tilbud til de som blir for gamle til Etter skoletid

6.3. Sluttkommentar

Prosjektet og ideen har fra starten av hatt god "drive" og det har vært stor tro på tiltaket i kommunen. Det har møtt mye velvilje og aksept over hele linjen. Det har vært mange utfordringer underveis, men prosjektet har vært preget av stor grad av glød og tro på ideen og innholdet.

Vi har stor tro på at Etter Skoletid kan være et godt tilbud til barn i Re kommune som har behov for noe ekstra, behov for inspirasjon i hverdagen som Tønsberg blad skrev. Vi har tro på at de enkle verdiene som ligger til grunn for prosjektet er viktig fundament for å sikre barn og unges oppvekstvilkår i Re kommune, omsorg, god mat/stell og rom for sosialt samspill og utvikling.

Re kommune har mange barnevernssaker og mange tiltak. Re kommune har også den største andel av barn mellom 0 og 20 år i Vestfold. Vi vet at barnevernstiltak kommer fort opp i store kostnader. Driften av Etter skoletid utgjør omtrent det samme som kommunal egenandel er for tiltak i regi av Buf-etat for tiden kr. 23 600,- pr. mnd. Pr. barn. I Etter skoletid er det 22 barn som får nytte godt av tilbudet til samme pris som en kommunal egenandel for ett barn. Et enkelt samfunnsregnskap vil da vise oss at mye er spart bare ett barn har effekt av tilbudet. Det er også en utfordring å opprettholde forebyggende tiltak i en situasjon hvor kommuneøkonomien er anstrengt. På bakgrunn av det er det godt at Re kommune har lagt tiltaket inn som ordinært tilbud fra høsten 2006.

Evaluering av "Etter skoletid"

Av Kristine W. Jacobsen

Høsten 2005



Bilder tegnet av barna på "Etter skoletid"

Innhold

1.	Innledning	s. 16
1.1	Mandat/Oppdrag	
1.2	Avgrensning	
2.	Målsetning med prosjektet	
2.1	Problemstilling	
3.	Metode	s. 17
3.1	Data innsamling	
3.2	Oppbygning av rapporten	
4.	Fakta/Funn	
4.1	Tilbud og Transport	
4.1.1	Vurdering	s. 18
4.2	Trivsel og utvikling	
4.2.1	Vurdering	s. 19
4.3	Mat og måltider	
4.3.1	Vurdering	
4.4	Aktiviteter	s. 20
4.4.1	Vurdering	
4.5	Opplysninger og informasjon	
4.5.1	Vurdering	s. 21
5.	Avvikler fra prosjektbeskrivelsen	
5.1	Målgruppe	
5.2	“Etter skoletid rommet”	s. 22
6.	Samlet konklusjon	
7.	Tiltak/Anbefalinger	s. 23



1.0 INNLEDNING

Rapporten er gjennomført fra september 2005 til desember 2005 av sosionom student Kristine W. Jacobsen.

1.0 Mandat/ Oppdrag

Prosjektet "Etter skoletid" startet opp høsten 2003 og er nå inne i sitt tredje år. Det er derfor tid for evaluering og videreføring av prosjektet. I løpet av min praksisperiode har jeg fått i oppgave å evaluere "Etter skoletid". "Etter skoletid" er nå lagt inn i Re kommunes økonomiplan og er dermed et ordinært tilbud fra høsten 2006.

"Etter skoletid" er et prosjekt innen grønn omsorg i Re kommune. "Etter skoletid" startet etter at Re kommune ble utfordret av fylkesmannen til å videreføre grønn omsorg med andre målgrupper enn tidligere. Grønn omsorg forener gårdens muligheter med menneskers behov for aktivitet, læring og tilhørighet. Grønn omsorg er en metode i det forebyggende arbeidet.

Arbeidsgruppa i Re kommune kom raskt frem til at de ville satse på barn og unge med ulike behov. Re kommune møter stadig økende utfordringer i forhold til avlastning og å gi barn og unge en meningsfylt hverdag. Dermed ble "Etter skoletid" startet som et tre årlig prosjekt, i samarbeid med fylkesmannen i Vestfold v/ landbruksavdelingen og Re kommune ved landbrukskontoret og Rådgivningstjenesten. "Etter skoletid" har nå 22 barn i tiltaket og 6 på venteliste.

"Etter skoletid" er et forebyggende barnevernstiltak, og skal være med å trygge barn og unges oppvekstvilkår. Via "Etter skoletid" blir forebygging satt i system gjennom sosialt samspill og praktisk arbeid. Prosjektet er et pionerprosjekt, og så vidt vi vet det eneste i landet. Prosjektet skal være et aktivitetstilbud etter skolen, derav navnet "Etter skoletid". Tiltaket skal være kostnadsfritt og være et lavterskel tilbud.

1.2 Avgrensning

Jeg har valgt å avgrense rapporten til å gjelde de barna som deltar på "Etter skoletid" i hverdagene. Det er ikke tatt hensyn til de 10 barna som får tilbud i helgene, da de er henvist gjennom barneverntjenesten.

2.0 MÅLSETNING MED PROSJEKTET

2.1 Problemstilling

Målsetningen med rapporten er å se hvordan "Etter skoletid" fungerer og hvordan dette virker inn på barn og unges hverdag.

Gjennom evalueringen ønsker vi å finne ut om "Etter skoletid":

- styrker barns forståelse av primærfamilien
- om barna får utviklet sitt nettverk og samspill med andre
- om barna oppnår personlig utvikling og vekst gjennom å delta på "Etter skole tid"
- om dette forebyggende arbeidet gir effekt og på hvilken måte

Vi ønsker også å se på om målsettingene for prosjektet er nådd, disse var;

- Å gi det enkelte barnet mestringsopplevelser
- Gi det enkelte barnet tilbud om trygghet, omsorg, voksenkontakt, kontakt med dyr, god mat, lek og samhørighet i ei gruppe.
- Integrering av flyktningbarn
- Fokus på søsken av funksjonshemmede barn
- Redusere/forhindre barnevernssaker

3. METODE

3.1 Datainnsamling

Det er foretatt en kvalitativ undersøkelse som danner grunnlaget for evalueringen av "Etter skoletid". Evalueringen er basert på intervjuer av alle barna som deltar på "Etter skoletid" i hverdagene. Jeg har også intervjuet 7 foreldre, dvs. 7 av 8 foreldre til de 12 barna som deltar i hverdagene. Flere lærere som har anbefalt barn til prosjektet er også intervjuet. Det er lærere fra de ulike barneskolene i Re kommune.

Under mitt arbeid med å samle inn opplysninger valgte jeg å tilbringe tre dager på gården sammen med de ulike barna og miljøarbeider Anne Andvik. Gjennom denne tiden fikk jeg tid til å observere og følge med på hva som skjer på gården.

Jeg fikk da god kontakt med barna. De fortalte mange ulike historier og mye interessant kom frem.

Jeg har laget spørsmålene så målbare som mulig, og håper på å få til god sammenlikning av spørsmålene. Jeg har også benyttet meg av annet skriftlig materiell som kommunes vedtak om videreføring av grønn omsorg, rapporten om "Etter skoletid" og forarbeidene til prosjektet.

3.2 Oppbygning av rapporten

Jeg har valgt å dele fakta/funn inn i fem hovedemner, og deretter vurdere hvert enkelt emne. Jeg har også med et avsnitt som beskriver avvikler fra prosjektbeskrivelsen. Til slutt i rapporten vil jeg gi en samlet konklusjon i forhold til problemstillingene. I tillegg vil jeg også komme med aktuelle tiltak/anbefalinger til prosjektet.

4.0 FAKTA/FUNN

4.1 Tilbud og transport

"Etter skoletid" har sin base på Kirkevold gård i Ramnes, og har ansatt gårdbruker Anne Andvik som miljøarbeider i en 50% stilling. "Etter skoletid" er tre ettermiddager hver uke fra kl. 14.30 – 19.00, samt en lørdag og søndag i måneden. "Etter skoletid" har som mål å gi barn i alderen 6-12 år et alternativt fritidstilbud. "Etter skoletid" er ikke et vanlig fritidstilbud. Tilbudet er for de barna som har noen ekstra behov og som trenger inspirasjon fra en ny arena. Tilbudet er forebyggende og har fokus på å gi det enkelte barn nye mestingsopplevelser, personlig vekst og utvikling.

7 av 7 foreldre/foresatte er fornøyd med opplegget på gården og den individuelle tilpasningen for hvert enkelt barn. Det er et variert opplegg som er tilpasset barnas dagsform og behov. Det å bruke gården som en læringsarena har vært nyttig og gir barna en positiv erfaring. Mange av barna får nye opplevelser gjennom å få være på en gård med dyr og alt annet som følger med gårdsdriften. 7 av 7 foreldre er veldig positive og fornøyde med "Etter skoletid". Alle understreker at tilbudet er bra, og at det virker positivt inn på barna. 7 av 7 har ingenting å si på opplegget. Ved spørsmål om noe kunne vært gjort annerledes svarer foreldre/foresatte nei. Tilbudet er så bra, og de har ingenting å utsette på opplegget.

Ved spørsmål om hvordan dette tilbudet påvirker foreldrenes hverdag svarer 7 av 7 at det er viktigst for barna. Det er barna som har mest behov for tilbudet. Samtidig forteller 6 av 7 at det er avlastende for dem, og at de har behov for litt tid til seg selv eller andre barn.



4 av 7 foreldre/foresatte forteller at det er helt nødvendig at barna blir hentet etter skolen for å kunne delta på "Etter skoletid". 3 av 7 sier det er bra, men ikke helt nødvendig. Dersom barna skal delta og møte opp er det vesentlig at de blir hentet på skolen/SFO av Anne Andvik. Hente- rundene er veldig viktige p.g.a at Anne får snakket med barna og mye viktig informasjon kommer frem under bilturene. "Mange verdensproblemer er løst på hente- rundene," Anne.

6 av 7 foreldre/foresatte sier at det går bra å hente barna når "Etter skoletid" er ferdig. 1 av 7 hadde hatt ønsker om at de hadde blitt kjørt hjem. De fleste foreldrene uttrykker at det er fint å hente barna for da får de snakket med Anne og sett hvordan barna har det. 7 av 7 foreldre er fornøyd med tidspunktene og dagene barna tilbringer på gården.



4.1.1 Vurdering

“Etter skoletid” er et prosjekt som gir barn og unge inspirasjon og glede. Tilbudet er dekkende for de som mottar det. Foreldre og barn er fornøyde. Transport og de ulike ukedagene fungerer bra, men det er en nødvendighet at Anne Andvik henter barna etter skolen/SFO. Alle foreldre har uttrykt stor positivitet og sier tilbudet er svært viktig for deres barn. Ingen ville gjort noe annerledes, og syntes Anne takler oppgaven på en fin og inkluderende måte.



4.2 Trivsel og utvikling

12 av 12 barn som er intervjuet forteller at de trives på gården og at de opplever det som et trygt sted å være. Barna har trygge stabile rammer og stabil voksenkontakt med en person, dette har stor innvirkning på at barna føler trivsel og trygghet på gården. Alle barna forteller at de har et godt forhold til Anne og at de føler seg trygge på henne. Anne bruker god tid til barna og de oppnår gode tilbakemeldinger og respons fra en voksenperson. Anne møter barna på barnas nivå og viser god forståelse for barnas situasjon.

12 av 12 forteller at de ønsker å være mer på “Etter skoletid”, 5 av 12 ønsker 2 dager i uken, 4 av 12 ønsker 3 dager i uken og 3 av 12 ønsker mer enn tre dager i uken. Dette gir et klart signal at behovet for “Etter skoletid” er stort, og at barna opplever dette som en trivselsarena de vil ferdes i. 3 av 7 foreldre syntes 1 dag i uken med “Etter skoletid” er passe. 3 av 7 hadde hatt ønsker om 2 dager i uken, mens 1 av 7 syntes 1 dag pluss en helg hadde vært ideelt. Dette indikerer at foreldrene setter pris på tilbudet og de muligheter det gir.

4 av 4 barn som går sitt siste år på barneskolen og dermed siste året på “Etter skoletid” har et stort ønske om å kunne fortsette. De opplyser at tilbudet fungerer veldig bra og at de ikke har ønske om å slutte siden de trives så godt. Når en har startet et prosjekt og det fungerer er det viktig å ikke kutte alle tråder, men prøve å videreføre det i en positiv retning. Alle barna uttrykker at det er et godt og trygt sted å være. “Ingen blir erta her”, jente 12år.

Barna som deltar på “Etter skoletid” har hatt en positiv utvikling i forhold til sosial fungering og samvær med jevnaldrende. Ved hjelp av “Etter skoletid” kan barna oppnå nye mestringsopplevelser som de kan videreføre til hverdagen. Barna lærer på en ny arena, og alle barna uttrykker at de har lært mye nytt etter at de kom til Kirkevoild gård. 12 av 12 barn sier de har lært å ri, stelle og være sammen med dyr. 4 av 12 forteller at de har lært å lage mat.

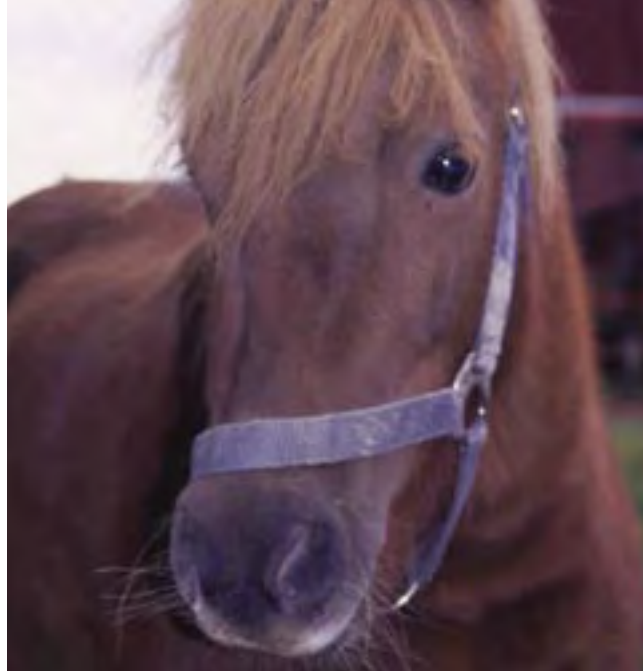
7 av 7 foreldre/foresatte som er intervjuet merker en viss forandring hos barnet etter at de begynte å delta på “Etter skoletid”. 7 av 7 forteller at samvær med jevnaldrende er det viktigste behovet som blir dekket for barnet gjennom “Etter skoletid”. 2 av 7 forteller også at voksenkontakt er svært viktig for deres barn. Flere av barna på “Etter skoletid” har kontakt med hverandre på fritiden. Dette er et resultat av at de deltar på “Etter skoletid” og skaper nye relasjoner med jevnaldrende.

Foreldrene forteller at barna gleder seg til “Etter skoletid” og viser engasjement. Flere foreldre forteller at de merker forandringen over lang sikt ved at barna blir mer sosiale, tillitsfulle, positive, oppnår mestringfølelse og viser glede. Det har også kommet frem at “Etter skoletid” er det eneste fritidstilbudet som fungerer for noen av disse barna, da de ikke fungerer i andre fritidssammenhenger.

Flere lærere uttrykker også at “Etter skoletid” har hatt god effekt, og at de merker barna fungerer bedre i klassen og med jevnaldrende.

4.2.1 Vurdering

Evalueringen viser at barna som deltar på "Etter skoletid" trives og oppnår gode resultater av å tilbringe en ettermiddag i uken på "Etter skoletid". Barna og foreldrene uttrykker at dette er en god læringsarena med mange varierte oppgaver og aktiviteter som fører til personlig utvikling og vekst. Lærere og foreldre kan se en utvikling hos det enkelte barn som fører til nye mestringsopplevelser og sosial fungering. Både foreldre og barn har et ønske om en utvidelse eller forlengelse av tilbudet. Hva skjer med de eldste barna som begynner på ungdomsskolen til høsten? Dette er et sentralt spørsmål å stille. Vi ser at behovet for en trivselsarena med ulike utviklingsmuligheter er viktig.



4.3 Mat og måltider

Et varmt måltid er et høydepunkt på "Etter skoletid". 12 av 12 barn sier det er viktig at de får et varmt måltid og at matlagingen er en viktig del av "Etter skoletid". "Ikke for å skryte, men Anne lager verdens beste mat", gutt 9 år. Mat er den viktigste aktiviteten på "Etter skoletid". "Anne er så flink til å lage mat, hvertfall brunsaus", jente 12 år.

7 av 7 foreldre syntes det er veldig bra med et varmt måltid. "Dette er over all forventning, og det er utrolig bra med middag på "Etter skoletid", foreldre.

Foreldrene/foresatte uttrykker at det er viktig at barna er med på å lage og bestemme mat. De syntes Anne er veldig flink til å tilpasse og variere matlagingen. Barna bytter på å velge middag eller så blir de enige i fellesskap. Favorittmat er pøser og potetstappe, kjøttkaker, tomatsuppe og pannekaker. Barna har lært veldig mye rundt matlaging og kan flere oppskrifter utenatt. De største jentene har egne oppgaver og ansvar, mens de mindre barna gjør enklere forberedelser.

En viktig del rundt måltidene er at bordet skal være pent dekket, det pyntes med blomster, lys, servietter osv. Barna lærer å spise pent og annen normal bordskikk. Alle er med på å dekke av og på bordet da det er viktig å lage faste rutiner som gjentar seg. Det er viktig for barna å kunne bidra, og alle barna uttrykker at det er gøy å være med å hjelpe til. De største jentene fortalte at de spiser til de får vondt i magen og til de "sprekker". "Det er bare så god mat her, verdens beste", jente 12 år. Barna spiser den maten som blir servert, dette gjelder også flyktningebarn.

Under intervjuene kom det fort frem hvor viktig maten er og at et varmt måltid er veldig godt. Det var et sentralt tema for alle barna som deltar på "Etter skoletid". Alle foreldrene var også veldig fornøyd med et varmt måltid, og understreket hvor viktig det var for barna. På "Etter skoletid" lager barna ofte boller, rundstykker, kaker og annet bakverk. De liker godt å bake, de ser resultatene og det smaker godt. Dette får barna noen ganger ta med seg hjem, noe som er veldig stas og både barna og foreldre setter pris på det.

4.3.1 Vurdering

Maten på "Etter skoletid" er en viktig del av prosessen med å få samhørighet som en stor primærfamilie. Å være ni personer rundt middagsbordet er ikke noe uvanlig de dagene barna er på "Etter skoletid". Barna gir klart uttrykk for at de syntes det er koselig å spise samlet middag, da det er flere som ikke opplever det hjemme.

På "Etter skoletid" er barna med på å lage og spise mat. Anne tilpasser maten etter barnas behov og ønsker. Flere av flyktningebarna er muslimer og Anne tar da hensyn til dette ved matlagingen. De dagene flyktningebarna er på "Etter skoletid", bruker hun f.eks. ikke svinekjøtt. Barna blir hørt når de forteller hva de ønsker til middag og er med på hele prosessen. Anne er veldig flink til å passe på at alle har noe å gjøre og inkluderer alle i et fint samspill. Ved at alle hjelper til med maten får de en ansvarsfølelse og tilhørighet til det de gjør. Matlaging er noe av det viktigste som blir gjort på "Etter skoletid".

4.4 Aktiviteter

Lek og aktiviteter er en stor del av "Etter skoletid". Aktivitetene foregår mye ute. Det er barnas fritid og det er viktig at det er tid og rom for aktiviteter og samhandling. 12 av 12 barn bruker dyrene på gården aktivt i sine aktiviteter, og alle gir uttrykk for at det er en viktig faktor at det er dyr tilgjengelig på gården. På gården finner man hester, griser, kaniner, katter og en hund. Når det gjelder aktiviteter forteller 8 av 8 jenter at de liker best å lage mat, kose med dyrene, perle, male og tove. 4 av 4 gutter forteller at de liker å være sammen med dyrene og leke ute på gården. Det er viktig at aktivitetene blir tilpasset etter barnas behov og ønsker. Det er store fine utearealer og flere lekestativ, trampoline og dukkestue på Kirkevoll gård. Dette er med på å bidra til aktiviteter og lek.

Ved spørsmål om barna hadde ønsker om andre aktiviteter eller noe de ville gjort mer av svarer 10 av 12 barn at de ønsker seg flere dyr på gården, 4 av 12 forteller at de ønsker seg en større hest de kunne ri på. Mens 2 av 12 ønsker mer matlaging og 1 av 12 ønsker seg innlagt do på "Etter skoletid" huset.

Barna trives godt på gården, det er alltid noe å finne på siden det er en bondegård. De uttrykker at det er gøy med alle dyrene, men det var mer stas i begynnelsen. Kanskje før de ble skikkelig kjent på gården. De forteller også at det alltid er noen som har tid til deg og noen å være sammen med.

De forskjellige aldersgruppene har forskjellige behov. De eldste jentene trenger ikke et skreddersydd opplegg hele tiden. De trives med å bare være der og slappe av. Dagen blir lagt opp slik barna selv ønsker det, og det er stor variasjon på de tre gruppene vedrørende aktiviteter.

Det er ofte barna er trøtte og slitne når de kommer fra skolen. Det er da deilig for dem å bare være der. Det er viktig med trygge og stabile rammer og omgivelser. Da blir barna rolige og slapper av.

4.4.1 Vurdering

Ved å forene gårdens ressurser med læring og aktiviteter skaper en mange nye opplevelser som kan bidra til å styrke det enkelte barn. Det er viktig å fortsette med aktiviteter som fører til samhandling slik at barna utvikler egne sosiale ferdigheter. En ser at mange av barna har utviklet sine ferdigheter og lært mye gjennom aktiviteter på gården.

Mange av barna hadde nesten aldri vært i kontakt med dyr og syntes dette var skummelt, men ved hjelp av gårdens ressurser og aktiviteter har barna fått et trygt forhold til dyrene på gården. Ved å stå sammen og støtte hverandre har de lært å ri, stelle kaniner, leke med katter og være med på grisefødsler. Ved å delta i matlaging, stell av dyr på gården og eventuelt andre aktiviteter knyttet til gården stimuleres barna til en positiv egenutvikling som styrker selvbilde og bygger opp barnas selvtillit.



4.5 Opplysninger og informasjon

Når en starter et prosjekt er det viktig med god kommunikasjon og informasjonsflyt både til foreldre, barn, lærere og andre samarbeidspartnere.

8 av 12 barn forteller at de fikk vite om "Etter skoletid" på skolen av læreren sin.

4 av 12 barn vet ikke hvor de fikk vite om "Etter skoletid", dette gjaldt de minste barna.

På spørsmål om hvordan foreldre/foresatte fikk vite om "Etter skoletid" svarte 3 av 7 at de fikk vite det gjennom barnevernet. 3 av 7 fortalte at de fikk vite det gjennom skolen via læreren og 1 av 7 opplyste om at de hadde fått vite det av flyktningkontoret. En ser tydelig at flere har fått vite om tilbudet gjennom barnevernet og ikke gjennom skolen som først var antatt.

12 av 12 barn sier at det ikke har noen betydning på skolen om de er med på "Etter skoletid", men bare 6 av 12 barn snakker om "Etter skoletid" på skolen. Det er de minste barna som snakker om "Etter skoletid" på skolen, de eldre jentene snakker ikke om det. Barna snakker ikke så ofte om hva de opplever på "Etter skoletid" på skolen og/eller med foreldre. Flere lærere sier det kunne vært større åpenhet rundt prosjektet, og at lærerene burde få vite hvilke elever som deltar. Hvis man har denne informasjonen er det lettere å starte en samtale og koble den individuelle undervisningen opp mot det.

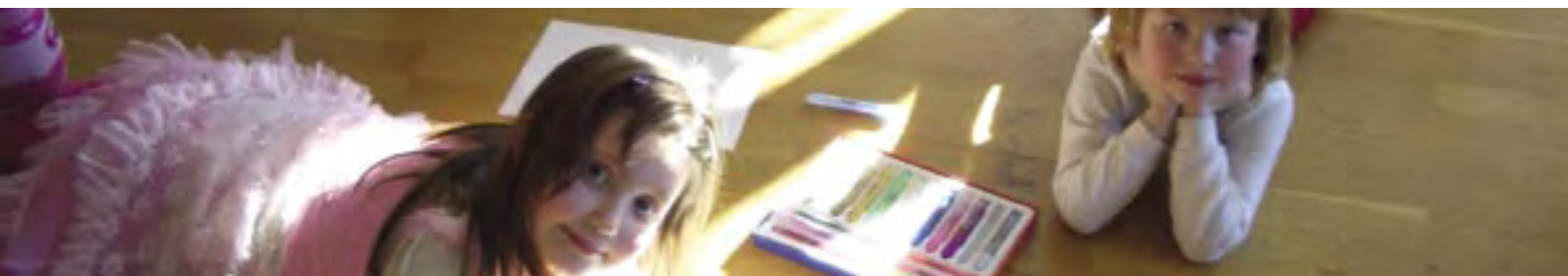
Foreldrene/foresatte forteller om god kommunikasjon og informasjon. 7 av 7 forteller at kontakten mellom dem og Anne fungerer veldig godt. Det er god flyt av informasjon og beskjeder. 7 av 7 foreldre/foresatte sier de har en god kommunikasjon med miljøarbeider Anne. De har et

tillitsfullt forhold til Anne og en foreldre uttalte; "Anne er bare helt fantastisk, hun er en ildsjel, det er en flott familie". Flere foreldre fortalte at de får veldig god kontakt med Anne når de henter barna.

Barna har fått god informasjon av miljøarbeider Anne Andvik om regler og væremåte på gården. 12 av 12 barn forteller at de er kjent med 3 eller flere "gårdsregler" og har stor respekt for de grenser Anne setter. "Vi må være snille for det er Annes ansvar hvis noe skjer med oss", jente 12 år. En "gårdsregel" alle barna er klar over er at annenetasje i hovedhuset er privat, der får ingen gå. Barna er også veldig bevisst på at alle skal være snille mot hverandre og behandle hverandre med respekt.

4.5.1 Vurdering

Det er god kommunikasjon mellom Anne og foreldrene/foresatte. Alle er fornøyde med informasjon og beskjeder. Foreldrene føler de blir tatt på alvor og at de er tilstrekkelig informert. Gjennom intervjuene har det kommet fram at 3 av 7 foreldre har fått vite om tilbudet gjennom barnevernet. "Etter skoletid" var ment for de barna som ikke hadde de største problemene. I forarbeidene til prosjektet står det "Det er ikke ønskelig at tilbudet kun skal knyttes til barn som har kontakt med barnevernet, men også til barn som er i faresonen". Man ser en økende grad av "tunge" barn i prosjektet som er formidlet gjennom barneverntjenesten.



5.0 AVVIKELSER FRA PROSJEKT BESKRIVELSEN

5.1 Målgruppe

Ut ifra prosjektbeskrivelsen til "Etter skoletid" og forarbeidene til prosjektet har prosjektet en veldig vid målgruppe. Målgruppen gjaldt da barn med store atferdsavvik som AD/HD og autisme, unge voksne som faller utenfor skole, yrkeslivet og a-etat, barn som bor sammen med rusmisbrukere, samt de målgrupper prosjektet har i dag. Aldersgruppen var også satt til å gjelde barn og unge, og unge voksne mellom 18-24 år.

I ettertid har man sett viktigheten av å ikke ha barn og unge med så store sammensatte problemer. I tillegg ble aldersgruppen redusert til å gjelde barn fra 6-12 år. Dette har vært faktorer som har vært med på at prosjektet har lyktes. I prosjektbeskrivelsen står det at "Det er ønskelig at prosjektet blir så stabilt som mulig og derav må man regne med å opprette et fleksibelt tilbud som kan favne flere målgrupper". Dette er utført ved å ende opp med følgende som målgruppe;

- Barn som sliter i hverdagen og som kan ha nytte av tiltaket
- Søsken av funksjonshemmede barn
- Barn som har kronisk syke foreldre som alvorlig sykdom eller psykisk sykdom
- Barn med flyktningbakgrunn

"Etter skoletid" har da fått flere forskjellige målgrupper, men tar ikke tak i de som sliter mest. Dette er et tilbud til de barna som ikke har de største problemene. Gjennom "Aktiv i Re" får de barna som har store sammensatte problemer, og som sliter med AD/HD, adferdsvansker et tilbud. "Aktiv i Re" har som hovedmål å gi barn og unge med adferdsavvik et tilrettelagt helhetlig tilbud i forhold til barnehage, skole, hjem og fritid. Tilbudet skal inneha aspekter som forebygging, veiledning, koordinering og base for tilrettelegging av fritid. "Aktiv i Re" har oppstart høsten 2005.

5.2 "Etter skoletid rommet"

I prosjektbeskrivelsen står det "Vi ønsker at barna inngår i den daglige familiehverdagen ved gården. Det legges opp til at bonden får kompensasjon for bruk av egen bolig." I starten var det tenkt at barna skulle være en del av familien og bruke hovedhuset. Det viste seg fort at det var behov for et eget rom som var barnas egen base. Det ble dermed bygget et eget "Etter skoletid rom" i en del av stallen. Der har man samlet alle tingene til "Etter skoletid" leker, klær m.m. Dette er barnas egen "hule" som de er stolte av og trives i.

Det er viktig med en klar avgrensning for familien. Det er veldig viktig å avgrense det private fra jobb, og lage klare grenser på hva som er hva. Rommet har vært vesentlig for at prosjektet har lyktes.

Rommet gir signal til nabobarn at Anne er på jobb, samt at egne barn kan skille mellom mamma og jobb. Dette har blitt svært viktig, da det ikke er så lett og dele mamma med mange andre barn. Dette går nå bra, og det er utarbeidet ulike rutiner i familien slik at alle blir ivaretatt. Et godt eksempel på dette er når mamma er på jobb, og alle skal spise middag, da lager Anne middagsbordet stort. Når det bare er familien lager hun det lite. Viktig med klare skiller. Det er viktig å ha med egne barn på hele prosessen og høre jevnlig på deres meninger og oppfatninger. For at dette skal fungere må det være et samspill som fungerer både privat og når Anne er på jobb.

6.0 SAMLET KONKLUSJON

Kjernen i Grønn omsorg er læring gjennom lek og praksis, og det er viktig å benytte seg av ressursene på gårdene. Dette er et viktig tiltak for barn som for kortere eller lengre perioder trenger inspirasjon til å lære, mestre og fungere i hverdagen. Det er viktig å ha noe å gå til, ett lite fellesskap, hvor noen ser og hører deg.

Gjennom intervjuer og uttalelser både fra barna, foreldre, lærere, miljøarbeider og egne observasjoner fremstår prosjektet som solid og vellykket. Forebyggende arbeid er vanskelig å måle, men "Etter skoletid" når både barn og foreldre, og begge parter sitter igjen med et positivt utbytte. Det blir lagt fokus på matlaging og aktiviteter. "Etter skoletid" er et lavterskel tilbud og er gratis. Dette har stor betydning for både foreldre og barn. Ved at "Etter skoletid" er kostnadsfritt har alle muligheten til å delta. Prosjektet virker som lite stigmatiserende og legitimt.

Gjennom "Etter skoletid" har man klart å kombinere landbruket med faglig og sosial læring. Arbeid på denne arenaen tilfører barna mange nye opplevelser og erfaringer som er nyttig å ta med seg videre i livet. Det er kanskje ikke mer som skal til for at noen av barna kan oppnå mestringsfølelse og mestre hverdagen på en ny og bedre måte. Et slikt aktivitetstilbud føles trygt og forutsigbart for barna, og det er alltid en voksenperson til stede på gården. Barna som deltar på "Etter skoletid" får et teoretisk og praktisk tilbud på Kirkevold gård. Barna har forbedret seg både sosialt og faglig og dermed oppnår de en personlig utvikling og vekst.

Intervjuene viser til et stort behov for dette tilbudet. Både foreldre og barna har glede av "Etter skoletid". "Etter skoletid" er et fritidstilbud utenom det vanlige,

og bygger på at barna skal hente inspirasjon og lære på en ny arena. Slik jeg ser det styrker "Etter skoletid" barnets forståelse av primærfamilien. Barna får også utviklet sitt nettverk og samspill med andre.

Ut ifra mine vurderinger har "Etter skoletid" klart å nå sine målsettinger til den grad det er mulig. Prosjektet har gitt barn mestringsopplevelser, det gir deltakerne trygghet, omsorg, voksenkontakt, mat, kontakt med dyr, aktiviteter og samhörighet til en gruppe. Det har vært seks flyktningbarn i prosjektet gjennom en 2 års periode. Når det gjelder fokus på søsken av funksjonshemmede barn har det vært en deltaker, her blir det en utfordring å nå flere.

Forebyggende arbeid er vanskelig å måle, og det er derfor vanskelig å si sikkert om "Etter skoletid" har vært med på å redusere/forhindre barnevernsaker. Men en ting er sikkert "Etter skoletid" har vært med på å bidra til økt stimulering og trygghet for barna. Barna som har vært med utvikler seg og mestrer nye situasjoner. Gjennom å delta på "Etter skoletid" har barna fått mange positive erfaringer som de kan putte i ryggsekken. Ryggsekken inneholder dermed mange gode opplevelser de kan ta med seg videre i livet.



7.0 TILTAK/ ANBEFALINGER

Det er viktig å tenke på hva som skjer med deltakerene når de er ferdig med grunnskolen og skal videre over på ungdomsskolen. Det er viktig å kunne videreføre dette tilbudet, da elevene kan ha vanskeligheter med å tilpasse seg på en ny skole. Det er et stort ønske blant barn og foreldre at tilbudet kan utvides til ungdomsskolen neste år. "Jeg vil være her til 10. klasse, jeg vil bare ikke slutte", jente 12 år.

"Etter skoletid" er et sårbart tilbud/prosjekt, da det bare er en person ansatt. Å bare spille på en person kan være risikabelt, hvis det skulle forekomme sykdom og lignende over en lengre periode. Ved å ha en person til å spille på kunne man dele fagkunnskaper, hatt meningsutvekslinger, fått feedback og anerkjennelse. Prosjektet hadde dermed ikke blitt så sårbart. Det er viktig å ha et fagteam rundt seg da det fører til personlig vekst og utvikling for miljøarbeider. Det er en krevende prosess og bruke seg selv som verktøy i arbeid med barn og unge.



Kirkevoll gård, 3175 Ramnes tlf. 995 27 423
Re kommune, Rådgivningstjenesten, Regt. 2, Revetal, 33 06 16 00